

WSTĘP

I. POZNAŃSKIE

1. Propaganda demokratyczna w zaborze pruskim
(Z *Pamiętnika* Jędrzeja Moraczewskiego) 3
2. Rola powstania 1846 r. (Z artykułu o wypadkach
poznańskich w *Demokracji Polskiej*) 7
3. *Boże słowa do ludu polskiego* (W. Heltman i L.
Zienkiewicz) 9
4. Oswobodzenie więźniów polskich w Berlinie (L.
Mierosławski, *Dnie wyzwolenia*) 16
5. Zawiązanie Komitetu Narodowego w Poznaniu
(Odezwa Komitetu z 20. III 1848) 26
6. Deputacja poznańska w Berlinie (Z *Pamiętnika*
Moraczewskiego) 28
7. Mierosławski wobec Wielkopolan (Ludwik Mie-
rosławski, *Powstanie poznańskie w roku 1848*) 32
8. Polska Legia Akademicka w Berlinie (Henryk
Szuman, *Wspomnienia berlińskie i poznańskie*
z r. 1848) 37
9. Komitet Narodowy do ludu (*Gazeta Polska*
27. III 1848) 41
10. Przemowa księdza do ludu wiejskiego 43
11. Komitet Narodowy do Żydów (Odezwa z 24. III
1848) 45
12. Komitet Narodowy wobec rewolucji (Z *Pamięt-
nika* Ludwika Szczanieckiego) 46
13. Komitet Narodowy wobec Niemców (Odezwa
z 29. III 1848) 50
14. Organizowanie się kraju (Z *Pamiętnika* Mora-
czewskiego) 52
15. Projekt wypadu zbrojnego do Królestwa (*Pa-
miętnik* Garczyńskiego) 59
16. Przygotowania do wojny powszechnej (Memoriał
Ign. Prądzyńskiego) 65

17. Ustanowienie Rządu Narodowego (Odezwa Komitetu Narodowego z 3. IV 1848)	72
18. Koncentracja wojsk polskich (Rozkaz Wydziału Wojennego)	73
19. Powrót emigrantów i partyzantka ludowa (<i>Pamiętniki</i> Zygmunta Felińskiego)	75
20. Sąd Poznaniaków o polityce rządu pruskiego (List Andrzeja Niegolewskiego)	80
21. Odezwa gen. Willisena, 6. IV 1848	81
22. Konwencja polsko-niemiecka w Jarosławcu	84
23. Mierosławski wobec konwencji w Jarosławcu (L. Mierosławski, <i>Powstanie poznańskie 1848 r.</i>)	86
24. Obietnice Komitetu Narodowego dla ludu (Odezwa Komitetu, 16. IV 1848)	88
25. Poznańczenie (Wiersz Juliusza Słowackiego)	91
26. Duchowieństwo poznańskie wobec powstania (Pismo arcyb. L. Przyłuskiego do min. Schwerina)	93
27. Pacyfikacje pruskie (Z <i>Pamiętnika</i> J. Moraczewskiego)	96
28. Postawa obozów wobec gwałtów pruskich (Władysław Kosiński, <i>Odpowiedź na Ludwika Mierosławskiego Powstanie poznańskie w roku 1848</i>)	100
29. Rozwiązanie Komitetu Narodowego (Manifest Komitetu Narodowego, 30. IV 1848)	107
30. Bitwa pod Książem (Jędrzej Moraczewski, <i>Pamiętniki</i>)	112
31. Obóz nowomiejski w czasie bitwy pod Książem (J. Garczyński, <i>Pamiętnik</i>)	117
32. Marsz Białoskórskiego z Pleszewa do Miłosławia (Jędrzej Moraczewski, <i>Pamiętniki</i>)	121
33. Marsz Mierosławskiego przed bitwą pod Miłosławiem (<i>Dziennik Górnio-Sląski</i>)	123
34. Bitwa pod Miłosławiem (Ludwik Mierosławski, <i>Powstanie poznańskie w roku 1848</i>)	124
35. Bitwa pod Wrześnią (Ludwik Mierosławski, <i>Powstanie poznańskie w r. 1848</i>)	133
36. Chłopi w powstaniu poznańskim (List K. Kielińskiego do Celiny Działyńskiej)	140
37. Propaganda pruska wobec chłopów (Odezwa gen. Pfuela do włościan polskich)	141
38. Sąd emigracji o powstaniu poznańskim (z artykułu w <i>Demokracji Polskiej</i>)	143
39. Poznańskie po powstaniu (Z listu J. Moraczewskiego do J. N. Janowskiego)	147

40. Społeczeństwo w powstaniu poznańskim (Jan Koźmian, <i>Pisma</i>)	150
41. Liga Polska (Jan Koźmian, <i>Pisma</i>)	156

II. POMORZE

42. Wiersz Gizewiusza: „Ucz się, bracie, po niemiecku“ (<i>Krzysztof Celestyn Mrongowiusz</i>)	167
43. Ruch polski w Prusiech Zachodnich (Odezwa Tymczasowego Komitetu Narodowego Prus)	168
44. Polski ruch ludowy na Pomorzu Zachodnim (Z książki komunikantów parafii wierzchucińskiej)	170

III. ŚLĄSK

45. Memoriał Stalmacha	177
46. Opinia krakowska wobec ruchu politycznego na Śląsku (<i>Jutrzenka</i>)	179
47. Wniosek posła Szafranka (Tłum. z <i>Verhandlungen der constituirenden Versammlung für Preussen 1848</i>)	181
48. Propaganda polska na Górnym Śląsku (<i>Dziennik Górnio-Śląski</i> , 1848)	185

IV. GALICJA

49. Propaganda powstańcza w Krakowskiem (Wiersz: „Co słyhać w świecie“)	189
50. Dzień 19 marca we Lwowie (Władysław Zawadzki, <i>Dziennikarstwo w Galicji</i>)	192
51. Adres lwowski, 18—19 marca 1848	199
52. Ruch lwowski w oczach arystokracji (Leon Sapieha, <i>Wspomnienia</i>)	202
53. Deputacja galicyjska do Wiednia (Florian Ziemiałkowski, <i>Pamiętniki</i>)	207
54. Chłopi uczestnikami deputacji polskiej (<i>Sprawdzenie Wojciecha Boniur</i>)	220
55. Adres deputacji galicyjskiej z 6. IV 1848	224
56. Pogrzeb ofiar rewolucji wiedeńskiej (Wiersz Saffira, przekład polski Zygmunta Kaczkowskiego)	231
57. Wolność druku (Z <i>Jutrzenki</i>)	233
58. Zawiązanie Komitetu Narodowego w Krakowie (<i>Rada Narodowa</i> , 1848)	234
59. Bombardowanie Krakowa (Z <i>Demokraty Polskiego</i>)	237

	Str.
60. Kapitulacja miasta Krakowa 27. IV 1848	246
61. Odezwa Komitetu Narodowego Krakowskiego do ludów europejskich 1. V 1848	247
62. Odezwa Izraelitów w Krakowie do współwyznaw- ców w W. Księstwie Poznańskim	251
63. Układ polsko-ukraiński, Praga 7. VI 1848	254
64. Polski projekt zniesienia pańszczyzny (Z papie- rów Tadeusza Wasilewskiego)	256
65. Wezwanie ziemian do darowania pańszczyzny (Odezwa Rady Narodowej, 17. IV 1848)	261
66. Formularz aktu zniesienia pańszczyzny	262
67. Ziemiaństwo krakowskie wobec sprawy włościań- skiej (Paweł Popiel, <i>Pamiętniki 1807—1892</i>)	264
68. Przeciwdziałanie akcji darowizn przez rząd au- striacki (Okólnik Stadiona, 5. IV 1848)	266
69. Zniesienie pańszczyzny przez władze austriackie (Obwieszczenie Kriega, 24. IV 1848)	269
70. Protest polski przeciw zniesieniu pańszczyzny przez rząd	269
71. Krakowiaki porabacyjne	270
72. Skarga chłopów na pańszczyznę (Mowa Kapuś- czaka)	272
73. Obrona szlachty polskiej (Mowa Smolki)	274
74. Akt zawiązania Rady Narodowej 14. IV 1848	279
75. Zamach Stadiona na Radę Narodową (<i>Rada Naro- dowa</i> , 1848)	281
76. Miłkowski w Galicji (T. T. Jeż, <i>Od kolebki przez życie</i>)	283
77. Wiersz: „Do Wszystkich“ Mikołaja Bołoz Anto- niewicza	292
78. Rada Narodowa i Stowarzyszenie Ziemiańskie (Władysław Zawadzki, <i>Dziennikarstwo w Galicji</i>)	293
79. Socjalizm Leona Rzewuskiego (Leon Rzewuski, <i>List do pana L. S. o socjalizmie</i>)	300
80. Centralizacja Tow. Demokratycznego a socjalizm (<i>Dziennik Stanisławowski</i> , 1848)	304
81. Dwernicki we Lwowie (Roman Wybranowski, <i>Pamiętniki</i>)	308
82. Bombardowanie Lwowa (1. Roman Wybranowski, <i>Pamiętniki</i>)	313
83. Bombardowanie Lwowa (2. Leon Sapieha, <i>Wspomnienia</i>)	319

	Str.
84. Sąd demokracji polskiego o wypadkach w Galicji (art. w <i>Demokracji Polskiej</i>)	323
85. Konserwatyści wobec upadku ruchu w Galicji (<i>Polska</i> , 1848)	330

V. KRÓLESTWO KONGRESOWE

86. Do braci Rosjan (<i>Gazeta Polska</i> , 1848)	337
87. Nastroje w Kongresówce (Ignacy Baranowski, <i>Pamiętniki</i>)	338
88. Organizacja spisku warszawskiego (Zeznanie Świerzbinińskiego)	341